

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет юридичний
Кафедра цивільного права та процесу

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри цивільного
права та процесу
факультету юридичного
Львівського національного
університету імені Івана Франка
(протокол № 4 від 02 грудня 2024 р.)

Завідувач кафедри цивільного права та
процесу проф. Володимир КОССАК

Силабус з навчальної дисципліни
«Міжнародний цивільний процес»
що викладається в межах ОПН «Право»
другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів з
спеціальності 081 «Право»

Львів – 2024

Назва курсу	Міжнародний цивільний процес
Адреса викладання курсу	вул. Січових Стрільців, 14, м. Львів, 79000
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Юридичний факультет, кафедра цивільного права та процесу
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право»
Викладачі курсу	Косак Володимир Михайлович, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права та процесу Михайлів Марія Омелянівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права та процесу
Контактна інформація викладачів	Електронна адреса: volodymyr.kossak@lnu.edu.ua , mariya.mykhayliv@lnu.edu.ua ; електронна сторінка кафедри: http://law.lnu.edu.ua/department/kafedra-cyvilnogo-prava-ta-procesy , юридичний факультет, кафедра цивільного права та процесу
Консультації по курсу відбуваються	Консультації відбуваються в день проведення лекцій/практичних занять.
Сторінка курсу	https://law.lnu.edu.ua/department/kafedra-cyvilnogo-prava-ta-procesy
Інформація про курс	<p>Навчальна дисципліна «Міжнародний цивільний процес» є однією із професійно орієнтованих дисциплін згідно з навчальним планом юридичного факультету. Предметом вивчення даного курсу є національне законодавство держав, міжнародні договори та судова практика, які регулюють відносини з іноземним елементом, що виникають між судом та іншими учасниками процесу при здійсненні правосуддя у цивільних та комерційних справах.</p> <p>Глибоке засвоєння здобувачами вищої освіти правових засад регулювання питань процедури вирішення спорів з іноземним елементом є необхідною умовою формування кваліфікованих юристів, зокрема, майбутніх адвокатів та суддів тощо.</p> <p>Курс розроблено таким чином, щоб надати здобувачам вищої освіти необхідні знання у сфері розгляду спорів з іноземним елементом, обов'язкові для того, щоб забезпечити правовий супровід реалізації прав суб'єктами приватного права та застосувати відповідні норми на практиці.</p>
Коротка анотація курсу	Навчальна дисципліна «Міжнародний цивільний процес» є навчальною дисципліною на вибір здобувачів вищої освіти відповідно до Освітньо-професійної програми «Право» другого (магістерського) рівня для підготовки здобувачів вищої освіти з галузі знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право», яка викладається за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення навчальної дисципліни «Міжнародний цивільний процес» є сприяння становленню сучасного кваліфікованого фахівця-юриста; на підставі вивчення основних понять, інститутів, доктрин, джерел міжнародного цивільного процесу; досягти кращого розуміння здобувачами вищої освіти засад та процедур розв'язання спорів з іноземним елементом, і, таким чином, забезпечувати

	<p>підвищення рівня правової культури майбутніх юристів, розвивати вміння творчо застосовувати теоретичні знання у практичній роботі; формувати переконання та ціннісні орієнтації здобувачів вищої освіти відповідно до основних принципів міжнародного цивільного процесу; сприяти усвідомленню ролі та значення розгляду цивільних та комерційних спорів шляхом звернення до іноземних судів та іноземних міжнародних комерційних арбітражів; розвивати у майбутніх юристів професійні й особистісні якості.</p> <p>Цілями вивчення навчальної дисципліни «Міжнародний цивільний процес» є: ознайомити здобувачів вищої освіти з основними проблемами правового регулювання цивільних процесуальних відносин з іноземним елементом, зокрема розгляду спорів, та основними джерелами, необхідними для його вивчення; ознайомити з правовими засадами участі іноземних осіб у міжнародному цивільному процесі, особливостями визначення міжнародної підсудності цивільних та комерційних справ; навчити застосовувати теоретичні положення на практиці; дати чітке уявлення про виконання судових доручень в рамках міжнародного цивільного процесу; охарактеризувати порядок визнання та виконання рішень іноземних судів та іноземних міжнародних комерційних арбітражів; сприяти належному вивченню здобувачами вищої освіти основних понять міжнародного цивільного процесу тощо.</p>
<p>Література та інші джерела для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визнання та виконання рішень іноземних судів та міжнародних комерційних арбітражів: компендіум; за заг. ред. В.В. Комарова. Харків: Право, 2020. 668 с. 2. Том 13 Великої української юридичної енциклопедії: Міжнародне приватне право; за ред. проф. А. С. Довгерта. Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2021. 864 с. 3. Цивільне процесуальне право України: підручник. / В. М. Коссак, Р. Я. Лемик, Ю. В. Навроцька, С. В. Сенік; за заг. ред. В. М. Коссака. Харків: Право, 2020. 752 с. 4. Цивільне процесуальне право України. Особлива частина; за ред. О.В. Гетьманцева. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2022. 240 с. 5. International Commercial Arbitration. A Comparative Introduction: monography; Principles of Commercial Law series Franco Ferrari, Friedrich Rosenfeld and John Fellas. USA: Elgar Publishing, Incorporated, Edward, Massachusetts. 2021. 288 pp. <p>Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Белоусов П. Визнання та виконання іноземних арбітражних рішень в Україні: Новий етап в історії українського цивільного судочинства. Збірник доповідей і статей. V Міжнародні арбітражні читання пам'яті академіка І. Г. Побірченка. Київ. 2019. С. 67-81. 7. Волощук О. Т., Гетьманцев М. О. Правовий статус арбітра міжнародного комерційного арбітражу : монографія / за заг. ред. док. юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. Д. Крупчана. Київ: 2020. 170 с.

	<p>8. Кочин В. В. Визнання арбітражного рішення: правова природа, механізм та значення. Збірник доповідей і статей «Нью-Йоркська Конвенція про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень: 60-річна історія успіху». V Міжнародні арбітражні читання пам'яті академіка І. Г. Побірченка. Київ. 2019. 88 с.</p> <p>9. Макаренко Є. Внесення змін до Регламенту МКАС при ТПП України: позитивні аспекти для учасників арбітражного процесу. Юрист та Закон. № 38, 2017. С. 7.</p> <p>10. Мисишин А. В. Джерела правового регулювання визнання та виконання рішень іноземних юрисдикційних органів в Україні. <i>Підприємництво, господарство і право</i>. 2018. №6. С. 41-45.</p> <p>11. Мисишин А. В. Порушення публічного порядку як підстава для відмови у визнанні та наданні дозволу на примусове виконання іноземного арбітражного рішення. <i>Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського</i>. 2020. Том 31 (70). № 1. С. 79-83.</p> <p>12. Мисишин А. В. Визнання та виконання рішень іноземних юрисдикційних органів крізь призму зобов'язань України за Угодою про асоціацію з ЄС. <i>Науковий вісник публічного та приватного права</i>. 2020. № 2. С. 67-71.</p> <p>13. Михайлів М. О. Правові наслідки недотримання форми арбітражної угоди. <i>Підприємництво, господарство і право</i>. №9, 2017. С.218-222.</p> <p>14. Пасайлюк І. В. Особливості участі іноземців та осіб без громадянства як сторін в цивільному процесі України. <i>Підприємництво, господарство і право</i>. 2017. № 8 С. 45-50.</p> <p>15. Тетерук М.А. Визнання та виконання рішень міжнародних комерційних арбітражів: новели законодавства та судова практика. <i>Правова держава</i>. 2018. С. 183-189.</p> <p>16. International Commercial Arbitration. Thomson West. 2022. 808 pp.</p> <p>17. International Arbitration: Law and Practice; 3rd edition. Wolters Kluwer. (June 7, 2021). 616 pp.</p> <p>18. The Law of Investment Treaties; 3rd Edition. Oxford University Press (April 18, 2021). 640 pp.</p> <p>19. International Investment Law and Arbitration. Cambridge University Press; 2nd edition (April 22, 2021) 682 pp.</p> <p>20. International Commercial Arbitration in the European Union; Brussels I, Brexit and Beyond; Chukwudi Ojiegbe, Centre for Private International Law, University of Aberdeen, UK. 2020. 320 pp.</p>
Тривалість курсу	120 години
Обсяг курсу	Денна форма: 32 годин аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять.
Очікувані результати навчання	<p>Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поняття та предмет міжнародного цивільного процесуального права; - джерела міжнародного цивільного процесуального права;

- правові засади участі іноземних осіб у міжнародному цивільному процесі;
- міжнародну підсудність цивільних та комерційних справ;
- виконання судових доручень в рамках міжнародного цивільного процесу;
- процедуру визнання і виконання рішень іноземних судів та іноземних міжнародних комерційних арбітражів.

вміти:

- аналізувати домінуючі доктрини міжнародного цивільного процесу;
- тлумачити, кваліфікувати, застосовувати норми, що регулюють питання міжнародного цивільного процесу;
- користуватися колізійними та матеріально-правовими нормами міжнародних договорів та національного законодавства;
- аналізувати судову і арбітражну практику з розгляду справ за участю іноземного елемента.

Вивчення навчальної дисципліни «Міжнародний цивільний процес» спрямовано на розвиток у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей:**

Загальні компетентності:

1. Здатність до абстрактного, логічного, критичного та креативного мислення, аналізу та синтезу;
2. Здатність проводити системні дослідження на різних рівнях;
3. Здатність до ефективного пошуку, оброблення та комплексного аналізу інформації із доступних, в тому числі цифрових, джерел;
4. Здатність до креативного мислення та генерування нових ідей;
5. Здатність приймати неупереджені та обґрунтовані рішення;
6. Здатність фахово спілкуватися з представниками інших професійних груп.

Спеціальні (фахові) компетентності:

1. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.
2. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів приватного права щодо оволодіння поглибленими знаннями стосовно правової природи інститутів права, вміння розмежовувати способи правової охорони відповідних інститутів, а також у процесі застосування заходів кримінально-правового впливу.
3. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення щодо захисту прав та свобод людини, вчинення процесуальних дій, давати розгорнуту юридичну аргументацію цих рішень та способів ефективного захисту прав та законних інтересів суб'єктів правовідносин.
4. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур цивільного, господарського та адміністративного судочинства в Україні.
5. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності, в тому числі щодо охорони та захисту прав і свобод.

	<p>6. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування, зокрема при вирішенні правових спорів, виходячи зі змісту принципів права та правових цінностей, ефективно оперувати інтерпретаційно-правовими актами у правозастосовній діяльності.</p> <p>7. Здатність критично оцінювати та прогнозувати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів суб'єктів правовими механізмами, враховуючи фактичні обставини справи та чинне нормативно-правове регулювання відповідних правовідносин.</p> <p>8. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.</p> <p>9. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування на основі знань теорії та практики правозастосовної техніки, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.</p>
Ключові слова	Міжнародний цивільний процес, рішення іноземного суду, визнання та виконання рішень іноземних судів, визнання та виконання рішень іноземних міжнародних комерційних арбітражів.
Формат курсу	Денна
	Проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння тем.
Теми	<p>Тема 1. Поняття та місце міжнародного цивільного процесу в приватному праві України.</p> <p>Тема 2. Джерела міжнародного цивільного процесу.</p> <p>Тема 3. Правові засади участі іноземних осіб у міжнародному цивільному процесі.</p> <p>Тема 4. Юрисдикція цивільних та комерційних справ з іноземним елементом.</p> <p>Тема 5. Особливості розгляду справ у міжнародному комерційному арбітражі.</p> <p>Тема 6. Виконання судових доручень в рамках міжнародного цивільного процесу.</p> <p>Тема 7. Визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні.</p> <p>Тема 8. Визнання та виконання рішень іноземних міжнародних комерційних арбітражів в Україні.</p>
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру Контроль: практичні заняття; усний/письмовий модуль
Пререквізити	Для вивчення курсу здобувачі вищої освіти потребують базових знань з нормативних та вибірковок дисциплін «Цивільне право України», «Міжнародне приватне право», «Цивільне процесуальне право України», «Господарське процесуальне право» достатніх для сприйняття категоріального апарату даної вибіркової дисципліни.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекційні заняття. Практичні заняття у формі дискусій. Тьюторський супровід здобувачів вищої освіти. Проектно-орієнтоване навчання.

Необхідне обладнання	Із урахуванням особливостей навчальної дисципліни. Вивчення курсу може не потребувати використання програмного забезпечення, крім загально вживаних програм і операційних систем.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ практичні: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50. ✓ модуль: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що здобувачі вищої освіти виконають декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу). Академічна доброчесність: Очікується, що роботи здобувачів вищої освіти будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів вищої освіти становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача вищої освіти є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Лектором враховується робота здобувачів вищої освіти під час лекційних занять, а також їх відвідування при перевірці модульних робіт. У будь-якому випадку здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Джерела підготовки. Усі джерела підготовки можуть надаватися викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Здобувачі вищої освіти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали поточного контролю, самостійної роботи та бали підсумкового контролю. При цьому, обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність здобувача вищої освіти під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p>
Питання до модуля та заліку.	civil.law.procedure@gmail.com
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна,	Література.*** Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
---------------------	--------------------------	---	------------------------------------	---------------	------------------

		дискусія, групова робота)			
<i>Тема 1.</i>	Поняття та місце міжнародного цивільного процесу в приватному праві України.	<i>Лекція / Практичне (конкретний вид лекційного та практичного заняття (дискусія, групова робота тощо) визначається викладачем під час його проведення)</i>	Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року № 1618-IV; Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 р. № 2709-IV; Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24 лютого 1994 року №4002. Інші джерела подаються у робочій програмі навчальної дисципліни та планах практичних занять.	<i>2 год. Завдання для здобувача вищої освіти визначаються у планах практичних. Здобувач вищої освіти може запропонувати виступити з обраною темою доповіді на практичному занятті</i>	<i>Під час практичних занять</i>
<i>Тема 2.</i>	Джерела міжнародного цивільного процесу.	<i>Лекція / Практичне (конкретний вид лекційного та практичного заняття (дискусія, групова робота тощо) визначається викладачем під час його проведення)</i>	Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року № 1618-IV; Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 р. № 2709-IV. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24 лютого 1994 року №4002. Інші джерела подаються у робочій програмі навчальної дисципліни та планах практичних занять.	<i>2 год. Завдання для здобувача вищої освіти визначаються у планах практичних. Здобувач вищої освіти може запропонувати виступити з обраною темою доповіді на практичному занятті</i>	<i>Під час практичних занять</i>

<i>Тема 3.</i>	Правові засади участі іноземних осіб у міжнародному цивільному процесі.	<i>Лекція / Практичне (конкретний вид лекційного та практичного заняття (дискусія, групова робота тощо) визначається викладачем під час його проведення)</i>	Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року № 1618-IV; Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 р. № 2709-IV; Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24 лютого 1994 року №4002. Інші джерела подаються у робочій програмі навчальної дисципліни та планах практичних занять.	<i>2 год. Завдання для здобувача вищої освіти визначаються у планах практичних. Здобувач вищої освіти може запропонувати виступити з обраною темою доповіді на практичному занятті</i>	<i>Під час практичних занять</i>
<i>Тема 4.</i>	Юрисдикція цивільних та комерційних справ з іноземним елементом.	<i>Лекція / Практичне (конкретний вид лекційного та практичного заняття (дискусія, групова робота тощо) визначається викладачем під час його проведення)</i>	Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року № 1618-IV; Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 р. № 2709-IV; Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24 лютого 1994 року №4002. Інші джерела подаються у робочій програмі навчальної дисципліни та планах практичних занять.	<i>2 год. Завдання для здобувача вищої освіти визначаються у планах практичних. Здобувач вищої освіти може запропонувати виступити з обраною темою доповіді на практичному занятті</i>	<i>Під час практичних занять</i>
<i>Тема 5.</i>	Особливості розгляду справ у міжнародному	<i>Лекція / Практичне</i>	Цивільний процесуальний кодекс України від	<i>2 год. Завдання для здобувача вищої освіти</i>	<i>Під час практичних занять</i>

	комерційному арбітражі.	<i>(конкретний вид лекційного та практичного заняття (дискусія, групова робота тощо) визначається викладачем під час його проведення)</i>	18 березня 2004 року № 1618-IV; Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 р. № 2709-IV; Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24 лютого 1994 року №4002. Інші джерела подаються у робочій програмі навчальної дисципліни та планах практичних занять.	<i>визначаються у планах практичних. Здобувач вищої освіти може запропонувати виступити з обраною темою доповіді на практичному занятті</i>	
<i>Тема 6.</i>	Виконання судових доручень в рамках міжнародного цивільного процесу.	<i>Лекція / Практичне (конкретний вид лекційного та практичного заняття (дискусія, групова робота тощо) визначається викладачем під час його проведення)</i>	Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року № 1618-IV; Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 р. № 2709-IV. Інші джерела подаються у робочій програмі навчальної дисципліни та планах практичних занять.	<i>2 год. Завдання для здобувача вищої освіти визначаються у планах практичних. Здобувач вищої освіти може запропонувати виступити з обраною темою доповіді на практичному занятті</i>	<i>Під час практичних занять</i>
<i>Тема 7.</i>	Визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні.	<i>Лекція / Практичне (конкретний вид лекційного та практичного заняття (дискусія, групова робота тощо) визначається викладачем під час його проведення)</i>	Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року № 1618-IV; Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24 лютого 1994 року №4002;	<i>2 год. Завдання для здобувача вищої освіти визначаються у планах практичних. Здобувач вищої освіти може запропонувати виступити з обраною темою доповіді на</i>	<i>Під час практичних занять</i>

			<p>Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 р. № 2709-IV;</p> <p>Інші джерела подаються у робочій програмі навчальної дисципліни та планах практичних занять.</p>	<i>практичному занятті</i>	
<i>Тема 8.</i>	Визнання та виконання рішень іноземних міжнародних комерційних арбітражів в Україні.	<i>Лекція / Практичне (конкретний вид лекційного та практичного заняття (дискусія, групова робота тощо) визначається викладачем під час його проведення)</i>	<p>Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року № 1618-IV;</p> <p>Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24 лютого 1994 року №4002.</p> <p>Інші джерела подаються у робочій програмі навчальної дисципліни та планах практичних занять.</p>	<i>2 год. Завдання для здобувача вищої освіти визначаються у планах практичних. Здобувач вищої освіти може запропонувати виступити з обраною темою доповіді на практичному занятті</i>	<i>Під час практичних занять</i>